

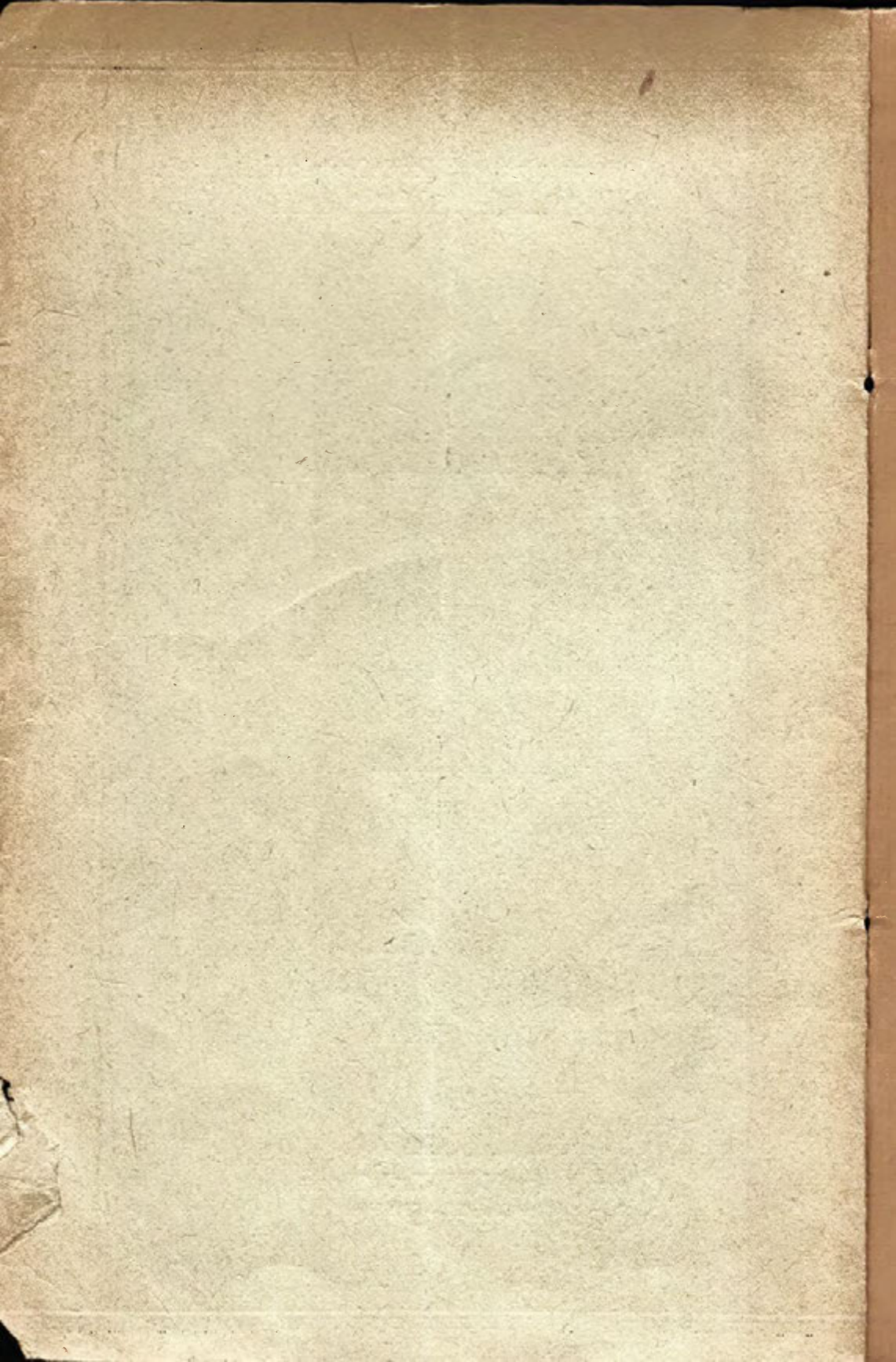
ΔΔΧ. Δεσφύσης

Ἄριστομένους Προβελεγγίου
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Χρυσοπηγή

Ἐκδοσις καὶ Τόπος
Οἴκου Μιχαήλ Ἰ. Σαλιβέρου Α. Ε.
Σταδίου 14 — Ἀθῆναι

Ἄριστομένους Προβелеγγίου
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Χρυσοπηγή

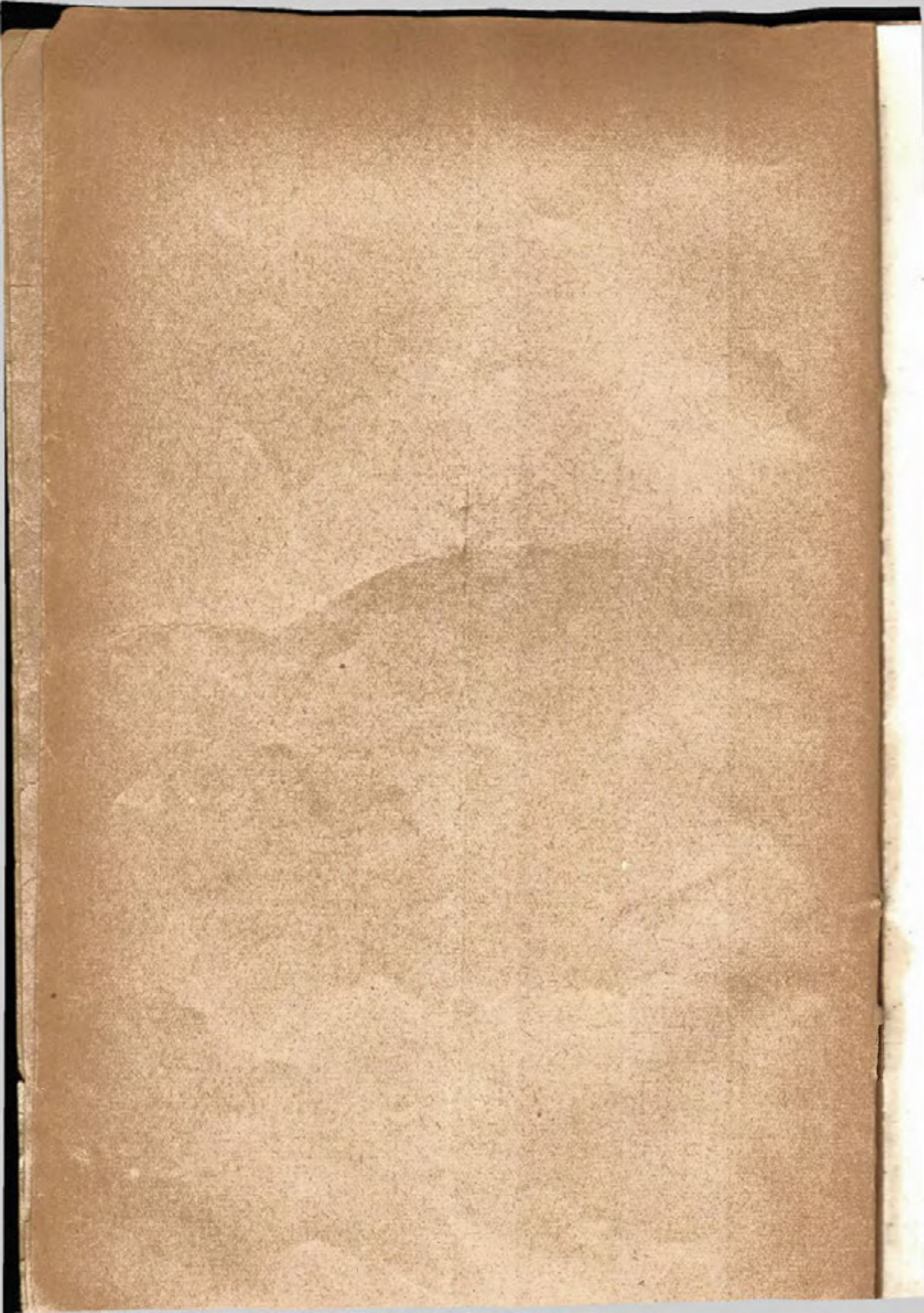

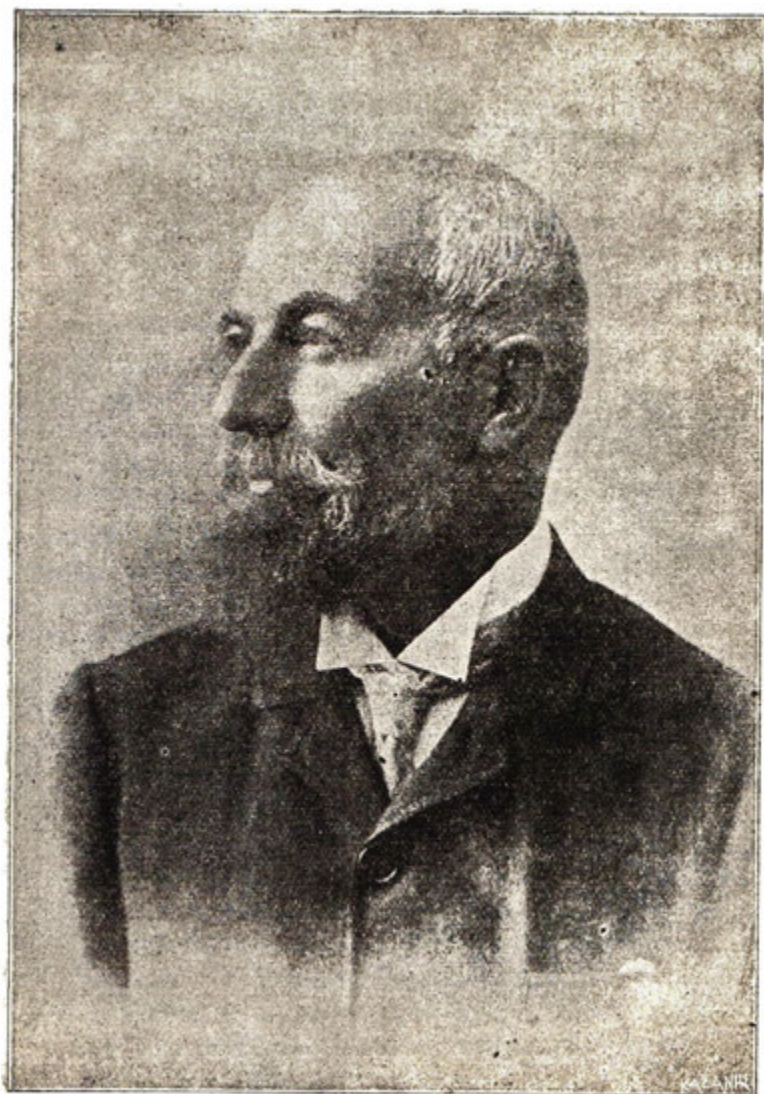
Ἔκδοσις καὶ Τύπος

Οἴκου Μιχαήλ Ἰ. Σαλιθέρου Α. Ε.
Σταδίου 14 — Ἀθῆναι

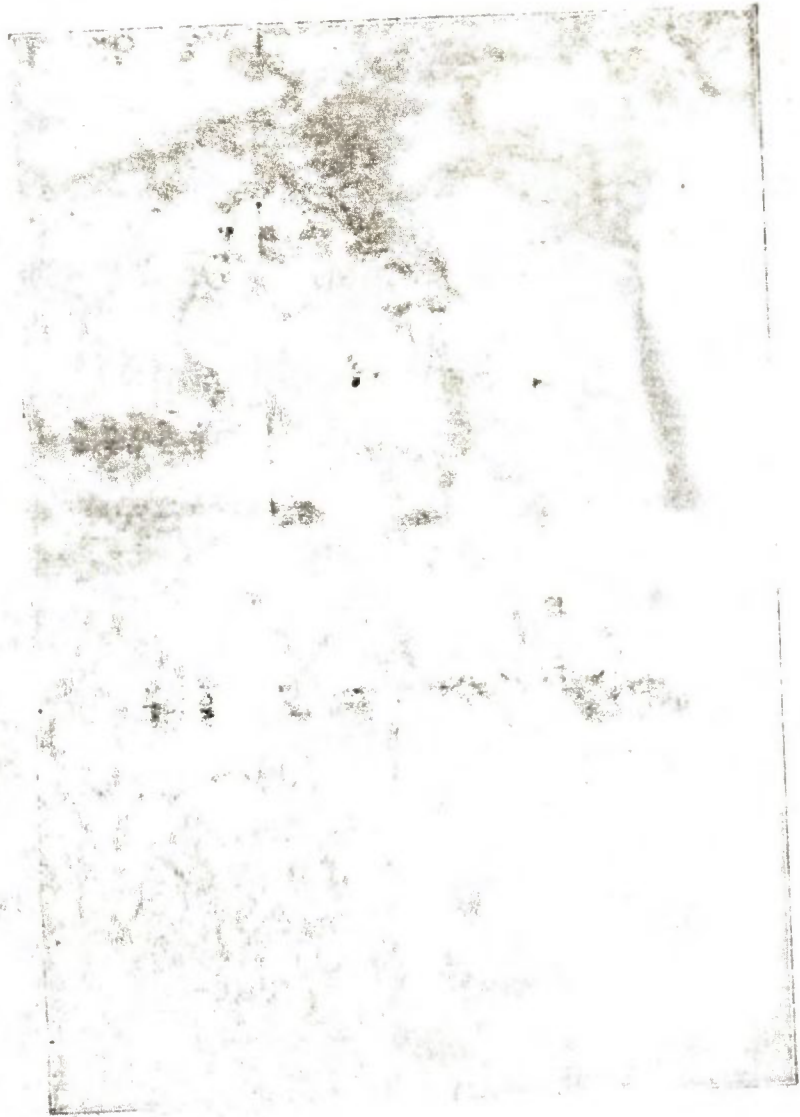
Ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ
ποιητοῦ μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως
τὸ κέρδος διατεθῆ διὰ τὰς
ἀνάγκας τῆς «Χρυσοπη-
γῆς». ἐκδοθέντα δὲ τῇ
φροντίδι τοῦ κ. Ν. Τσελε-
μεντέ, πωλοῦνται ὑπὸ τοῦ
ταμείου τοῦ ἐν Ἀθήναις
Συνδέσμου τῶν Σιφνίων.

Ἐτυπώθησαν 1500 ἀντίτυπα ἀριθμημένα.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ Ι ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

1870

Ὁ ποιητής.

Ἴδου μερικαί σημειώσεις διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ ὁ ὁποῖος ἐδημιούργησε καὶ δημιουργεῖ ἔργα προωρισμένα ὄχι μόνον νὰ ζήσουν, ἀλλὰ καὶ νὰ χαρακτηρίσουν τὴν περίοδον αὐτὴν.

Ὁ Ἄριστομένης Ἰ. Προβελέγγιος ἐγεννήθη εἰς τὴν Σίφνον κατὰ τὸν Νοέμβριον 1850· ἐπεράτωσε τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του εἰς Ἀθήνας, ἐφοίτησεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ κατόπιν, κατὰ τὸ 1876 μετέβη εἰς Γερμανίαν ὅπου ἐσπούδασε τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φιλολογίαν, τὰς νεωτέρας φιλολογίας, τὴν ἀρχαιολογίαν, τὴν φιλοσοφίαν. Ἐπανήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ μίαν πενταετίαν, ἀνακηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου διδάκτωρ τῆς φιλολογίας.

Ὁ ποιητής καὶ πρό τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς Γερμανίαν ἔγραψεν ἐπικολυρικά ποιήματα «Τὸν Θεσέα» «Τὸ μῆλον τῆς Ἑριδος» «Τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν, ἅπαντα βραβευθέντα καὶ ἐπαινεθέντα.

Τὸ ἔργον του ὅμως ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἐπανόδου του, φωτεινόν, ἀληθινόν ποιητικόν.

Ἐπλούτισε τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν δραματολόγιον μετὰ ἔργα του «Ὁ Ρήγας» 1888· «Ἡ Κόρη τῆς Λήμνου» 1880· βραβευθὲν εἰς τὸν Λασσάνειον διαγωνισμόν· «Ἰόλη» ἀνέκδοτον· «Ἀσώτου ἐπιστροφή» διδαχθὲν εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον 1906· «Νικηφόρος Φωκᾶς» βραβευθὲν εἰς τὸν Ἀβερῶφειον διαγωνισμόν καὶ εἰσαχθὲν εἰς τὰ Γυμνάσια τοῦ Κράτους ὡς ἔργον ἔθνικόν· «Φαίδρα» «Πρὸς τὴν Νίκην πρὸς τὴν Δό-

ξαν» βραβευθέν ανέκδοτον· «Ἡ Θυσία» «ὁ Λυτρωτής»
ἀνέκδοτα καὶ ἐσχάτως τὸ ἀνέκδοτον εἰσέτι ἀριστούργημά του «Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι».

Ὡς λυρικός ποιητὴς ἐπλούτισε τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ποίησιν μὲ τὰς συλλογὰς του «Παλαιὰ καὶ νέα» «Διπλὴ ζωὴ» «Ἐμπρὸς εἰς τὸ Ἄπειρον»· ἔχει δὲ ἐτοίμην ἤδη πρὸς ἔκδοσιν νέαν συλλογὴν.

Βαθὺς μελετητὴς καὶ γνώστης τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας μετέφρασε τελείως, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, τὸν «Φάουστ» τοῦ Γκαίτε, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκδοθῆ εἰς πολυτελεστάτην ἔκδοσιν καὶ τὸ «Λαοκόων» τοῦ Λέσσιγγ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ τὸ ὁποῖον καὶ οἱ σύγχρονοι ἐκτιμοῦν καὶ οἱ μέλλοντες θὰ κατατάξουν μετὰ τῶν φωτεινωτέρων πνευματικῶν ἔργων τῆς ἐποχῆς μας.

A. K.

Τὸ γιοφῦρι.*

Χριστιανὲς ἀγνές· ψυχὲς ἀφωσιωμένες στὴν πίστι· ἡ γρηῃὰ Τριπολιτσιὰ μ' ἄλλες δυὸ γειτόνισσες ἐπὴ- γαίνουν κάθε Σάββατο βράδυ στὴ Χρυσοπηγή, ἀνα- βαν τὰ καντήλια τῆς Μεγαλόχαρης καὶ τὴν ἐλιβάνι- ζαν καὶ μὲ τὴν αὐγὴ ἦταν στὴ λειτουργιὰ τοῦ χω- ριοῦ των.

••

Τότε οἱ Κουρσάροι ἐρήμαζαν τὰ Νησιὰ· νωρὶς εἶ- χαν ἄρῃ ἀπὸ τῆς Βίγλης τὰ κλέφτικα τσερνίκια νὰ περνοῦν κοντὰ στὸ Νησί· ὅλη τὴ νύκτα οἱ Νησιῶτες ἐπερίμεναν ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τοὺς Κουρσάρους νὰ φανοῦν.

Ἡ προσκυνητρὲς ὁμῶς ἦταν ὠπλισμένες μὲ τὴν πίστι τους· ἅμα ψήλωσε ἡ πούλια ἐπήραν κεριά, λάδι καὶ λιβάνι κι' ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ Σαββατιάτικο τάξιμό τους.

Μόλις ἀντίκρυσαν ἀπὸ ψηλὰ στὸ βουνὸ τὴν ἐκκλησιὰ ποῦ εἶνε σ' ἀκρογιαλὶ κι' εἶδαν πῶς ἦταν σκοτεινὴ ἀγριεύτηκαν.

Τότε δὲν ἔμενε κανένα ἐξωκλήσι σβυστό.

Εἶχαν διασκελίσῃ τὸ τελευταῖο σκαλοπάτι κι' ἔμπαιναν στὸν αὐλόγυρο τῆς Ἐκκλησιᾶς· τότε μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶδε στὸν κάβο ἕνα καίκι. Κοντοστάθηκε καὶ τῷδειξε στίς ἄλλες.

Θάρρεψαν πῶς ἦταν κανένα ψαράδικο ἅμα ὁ

* Σημ. Ἀπὸ τὸν θρόνον αὐτὸν τοῦ Γιοφυριοῦ ἔγραψε ὁ Προβελέγγιος τὸ ἐπόμενον ποίημα «Τὸ θαῦμα τῆς Χρυ- σοπηγῆς».

μως ἔφτασαν στήν ἐξώπορτα τῆς ἐκκλησιᾶς ἄκουσαν βαρὺ ρουχαλιτὸ ποῦ ἀνέβαινε ἀπὸ πολλὰ στήθια καὶ εἶπαν σιγανὰ μεταξύ των :

— Κουρσάροι !

Στάθηκαν λίγο διστακτικέσ· μὰ ἡ πίστι των ἐνίκησε.

— Πάμε ν' ἄψωμε τὴ Παναγιά, εἶπε ἡ γρηᾷ Τριπολιτσιᾷ· ἡ Χάρι τῆς δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθοῦμε.

Δὲν ἐφοβήθηκαν τὰ σπαθιά τῶν Κουρσάρων· ἡ Παναγιά ἦταν σβυστή, κι' ἔπρεπε νὰ τὴν ἀνάψουν.

Διασκέλισαν τοὺς κοιμισμένους ἀπίστους, ἔφθασαν στὸ τέμπλο, ἄναψαν τὰ καντήλια, ἐλιβάνισαν, ἐπροσκύνησαν, προσευχήθηκαν μιὰ προσευχὴ ποῦ μποροῦσε νὰ ἦτο καὶ ἡ τελευταία των κι' ἐξεκίνησαν γιὰ νὰ φύγουν.

Ἦταν φτασμένες κοντὰ στὸ κατῶφλι, ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς Κουρσάρους ἐξύπνησε ἀπὸ τὴ μυρωδιά τοῦ λιβανιοῦ· ἄφησε μιὰ φωνὴ καὶ πετάχθηκε ἀγριέμενος. Οἱ σύντροφοί του, ξαφνισμένοι κι' αὐτοί, τρίβουν τὰ μάτια τους ὅσο νὰ συνέλθουν καὶ νὰ καταλάβουν τί τρέχει.

Μὲ φωνὴ καὶ μὲ βλαστήμιες τρομακτικέσ τραβοῦν τὰ γιαταγάνια τους καὶ βγαίνουν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιᾷ ποῦ τὴν εἶχαν μολύνη μὲ τὰ χνώτά τους.

..

Οἱ Κουρσάροι εἶνε πιά κοντὰ στῆς γυναῖκες· τὰ γιαταγάνια των ἀστράφτουν· ἡ προσκυνήτριες εἶνε ἔτοιμες νὰ παραδώσουν τίς ψυχέσ των στὸν Πλάστη τους.

Ἄξαφνα ἡ Γῆ ἐσχίσθη· οἱ φωνηάδες ἔμειναν στὴ μιὰ μεριά καὶ ἡ τρεῖς γυναῖκες στὴν ἄλλη. Ἡ θάλασσα ἐμπῆκε στὴ μέση κι' ἐχώρισε τοὺς φωνηάδες ἀπὸ τὰ θύματα, ὕστερα ἀπὸ ἕνα μεγάλο σεισμό.

Οἱ Κουρσάροι ἔμειναν παραλυμένοι ἀπὸ τὴν τρομάρα.

Ἡ γυναῖκες ἐσταυροκοπήθηκαν κι' ἐξεκίνησαν ἐ-
λαφρὲς σὰν νὰ τοὺς ἔδινε φτερά ἡ Μεγαλόχαρη,
γιὰ νὰ προλάβουν τὴ λειτουργιά στὴν Ἐκκλησιά
τοῦ Χωριοῦ.

..

Ἀπὸ ψηλὰ σὰν κατεβαίνει ὁ ὄδοιπόρος στὴ Χρυ-
σοπηγή, μόλις ἀντικρύση τὴν παρήγορη Ἐκκλησιά,
ποῦ στέκει κάτασπρη στὸν Κάβο καὶ δέχεται τοὺς
θυμοὺς καὶ τὰ φιλιὰ τοῦ πελάγους, θά' ᾔῃ καὶ τὸ
κτιστὸ γιοφῦρι, ποῦ τὸ περνοῦν γιὰ νὰ φθάσουν στὴ
Μεγαλόχαρη.

Κάτω ἀπὸ τὸ γιοφῦρι φαίνονται οἱ βράχοι καὶ ἡ
πέτρες ξεθεμελιωμένες ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ ἔγινε τὸ
θαῦμα κι' ἐσώθηκαν ἀπὸ τὸ γιαταγάνι τῶν Κουρσά-
ρων ἡ γρηὰ Τριπολιτσιὰ καὶ ἡ συντρόφισσές της.

Σίφνος

Ἄγγελος Ἀ. Κοσμῆς

Τὸ θαῦμα τῆς Χρυσοπηγῆς.

Γυναῖκες νυκτοπλάνητες ποῦ πάνε ;
Μεσάνυκτα τ' ἀστέρια σημαδεύουν,
στά τρίστρατα στοιχειά παραμονεύουν
στὶς ρεματιές Νεράϊδες τραγουδᾶνε,
στοιχειά δὲν τίς δειλιάζουν
νεράϊδες δὲν λογιάζουν.

Διαβαίνουν λαγκαδιές,
περνοῦνε ρεματιές,
σὲ λόφο ἀπάνω φτάνουν,
τὸ βῆμα σταματοῦν,
κάτω βαθειά κυττοῦν
καὶ τὸ σταυρὸ τους κάνουν.

Ἔχουν ἀντικρύση
στὴν ἀκρογιαλιά
ν' ἀσπρίζη ἓνα ξωκκλησι
στὴν ἀστροβολιά.
αὐτὸ ν' τὸ τάξιμό των
κάθε Σαββάτο βράδυ.

Αὐτὸ ν' τὸ τρέξιμό των
σὲ νύκτες, σὲ σκοτάδι.
Καὶ ξεκινοῦν, τὸ βῆμά των ταχύνουν
σπεύδουν ν' ἀνάψουν τὰ καντήλια
τῆς Παναγιᾶς ποῦ ἀστέριά χίλια,
μύρια ἀστέρια τῆ λαμπρύνουν.

Τῆς Παναγιᾶς, ποῦ μὲ χαμόγελο ἰλαρὸ
προσδέχεται καὶ τὸ καντήλι τ' ἄμυδρὸ
ποῦ μέσ' ἀπὸ τῆ λάμψι του τὴν τρεμουλὴ
ἢ πίστις ἀκτινοβολεῖ.

Μὲ βῆμα ἐφθάσανε γοργό.
Ἐκεῖ ἔνε τὸ θαυματουργό
τῆς Παναγιᾶς εἰκόνημα,
ποῦ βρέθηκεν ἓνα καιρὸ μέσα σὲ κύκλο φωτερό
ἀπάνω ὅστων κυμάτων τ' ἀφροσκόνημα.

* *

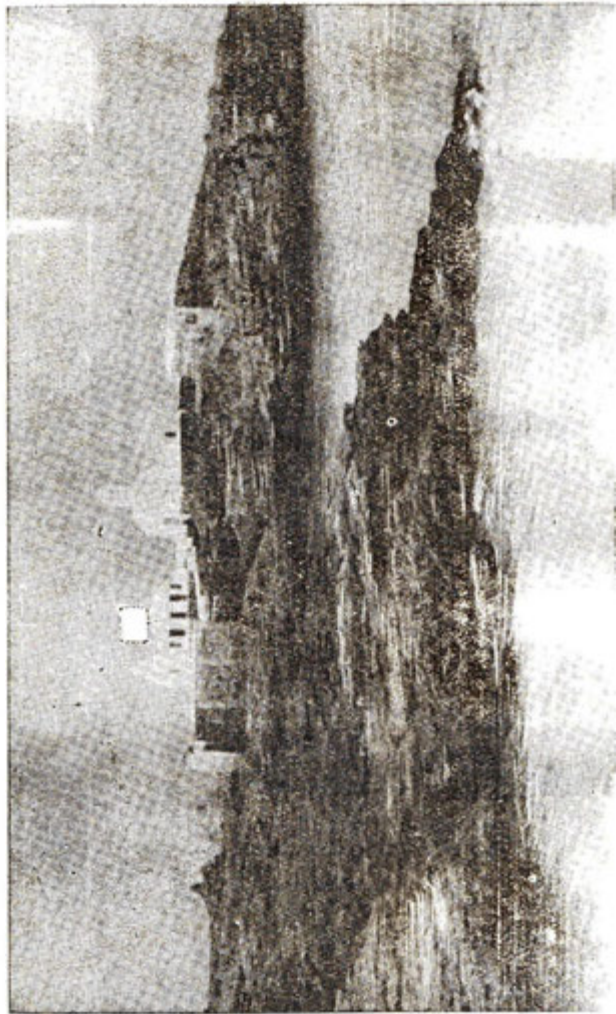
* Ἦταν περασμένα τὰ μεσάνυχτα,
ἢ πούλια πλέον εἶχε προβάλη,
καὶ βλέπουν μ' ἀποριά των μεγάλη
τῆς ἐκκλησίας τὰ θυρόφυλα ὀρθάνοικτα.
Κι' ἀπάνω ὅστο παγκάρι
ἓνα κλεφτοφανάρι.
κι' εἶδαν μιὰ δεκαριά
κουρσάρους ξαπλωμένους
στὴν ἐκκλησιά βαριά
στὸν ὕπνο βυθισμένους.

Μὲ τρόμο σταματήσανε.
κυττάζει ἢ μιὰ τὴν ἄλλη
συνεννοῦνται ἀγάλι,
ἢ πίστι των νικᾷ
Κι' ἀποφασιστικά,
μὲ τὰ φτερά ὑπερανθρώπου θάρρους
μὲ βῆμα ἀγέρινο περνοῦν
ἀπάνω ἀπ' τοὺς Κουρσάρους.
Ἄνάβουν τὰ καντήλια, προσκυνοῦν,
καὶ πάλι ἀθόρυβα φθάνουν στὴ θύρα.

Μά τή στιγμή εκείνη ήθέλησεν ή Μοίρα
οι φοβεροι Κουρσάροι νά ξυπνήσουν
καί με κραυγές, βλαστήμιες νά τις κυνηγήσουν.
κι' ένφ' τις πλησιάζουν
κι' άλαφιασμένες ή γυναίκες τρέχουν, κράζουν.
"Εξαφνα τ' άκρωτήρι έοείστηκε
άπό τρομακτικό σεισμό
κι' άπ' τό Νησί άποσχίστηκε,
καί μεσ' σ'τό ρήγμα π' άνοιξεν άνάμεσά των
ώρμησε με βία καί με βρασμό
δγκος τεράστιος κυμάτων.

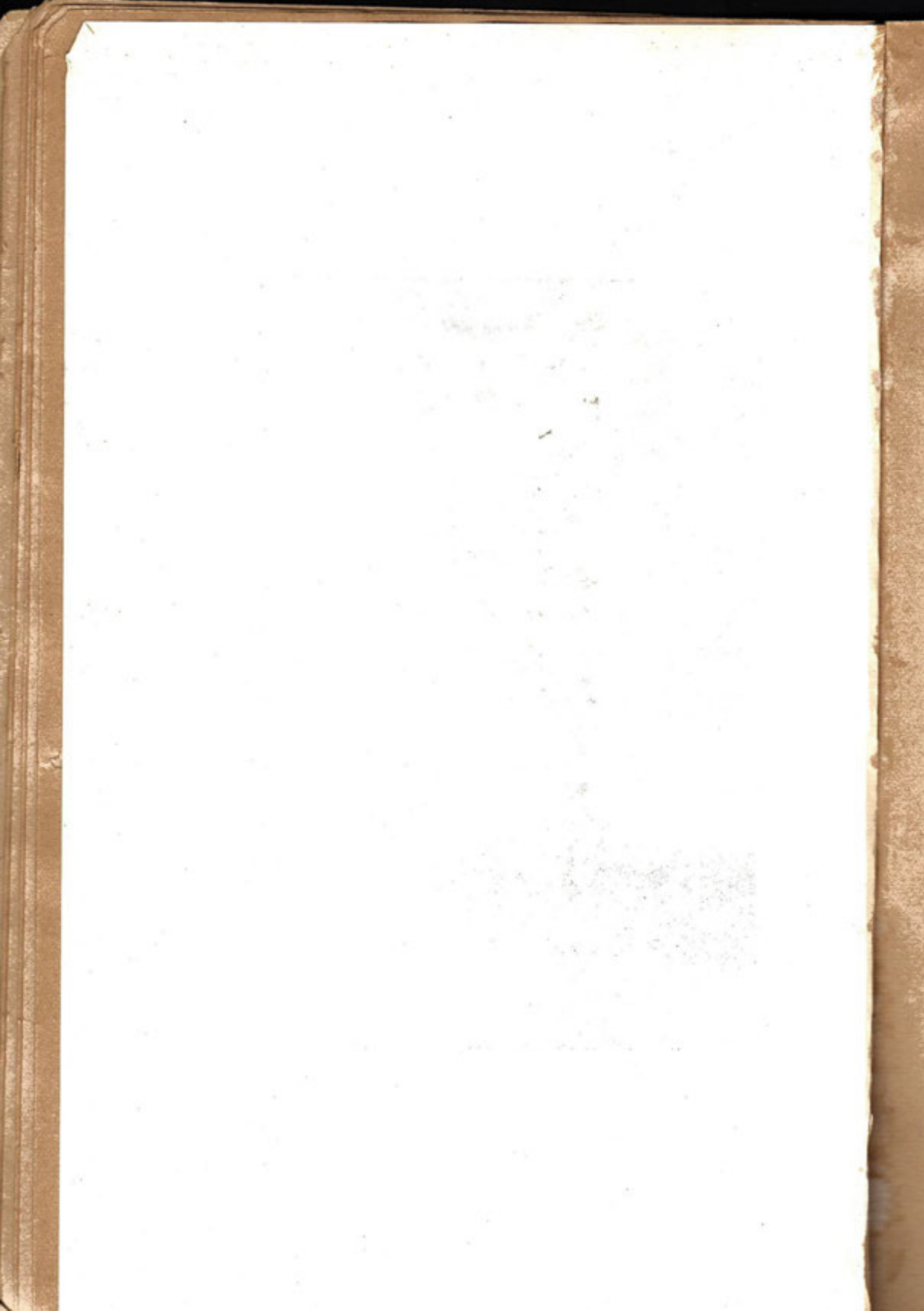
Έμπρός στό θαύμα σάν νεκροι
έπάνω στ' άκρωτήρι μένουν οι κουρσάροι.
Γονατισμένες ή γυναίκες άντικρύ,
τήν Παναγιά δοξάζουν για τή θεία της χάρι.

Σ' αὐτὰ τὰ κελλιὰ ἐξήσεν ὁ ποιητὴς καὶ ἔγραψε τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων του.
Εἰς τὴν μετῶπην των θὰ ἐντειχιοθῆ ἀναμνηστικὴ πλάξ μετὰ τῆς ἐξῆς :

«ΕΔΩ ΕΖΗΣΕ ΚΑΙ ΕΓΡΑΨΕ Ο ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ Ι. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ»

Χρυσοπηγή.

ὦ Παναγιά Χρυσοπηγή, πού λάμπ' ἡ Ἐκκλησιά σου
στοῦ βράχου τὴν κορφή χιονάτη
κι' ἀπ' τοῦ πελάγου φθάνοντας τὰ μακρυσμένα πλάτη
ἀφρίζουνε τὰ κύματα στὴν ἀκροθαλασσιά σου.

ὦ Παναγιά Χρυσοπηγή, πού ἐδῶ'σαι θρονιασμένη
τόσους καιροὺς καὶ τόσα χρόνια
καὶ σ' ἔχουν τόσες ἀνοιξες στὰ μύρα των λουσμῆνη
κι' ἐσκέπασαν τοὺς θόλους σου τόσων χειμῶνων χιόνια.

Βλέπεις ἀνθρώπων γενεές ἐμπρός σου νὰ περνοῦνε,
τὸ κῆμ' ἀκοῦς νὰ σιγοτρῶει
τοὺς βράχους, βλέπεις γύρω σου τοὺς βράχους νὰ
|γερνοῦνε
ἀκοῦεις τῆς πλάσης τῆ χαρά, κι' ἀκούεις τὸ μυρολόγι.

Καὶ σὺ μὲ τὸ αἰώνιο γλυκὸ χαμόγελό σου
καὶ μὲ τὴ φωτερὴ γαλήνη
'στὸ μέτωπο πού μὲ στοργῆ πρὸς τὸ παιδί σου κλίνει
καὶ ἴδια πάντα κι' ἀφθαρτὴ μεσ' στὸ φθαρτὸ ναό σου,

Ποτέ σου άπαρηγόρητο νά φύγη δέν άφήνεις
τόν άρρωστο κι' άπελπισμένο,
άλλά τή χάρι τής ζωής και τής ύγείας χύνεις
'στό στήθος που προσεύχεται 'στά πόδια σου πεσμένο!

* *

Εικόνα μου θαυματουργή, που σ' έχω άγαπήσει
άπό τά χρόνια τά μικρά μου
μέ μιάν άγάπη άσύγκριτη, και σ' έχω προσκυνήσει
μέ πόθο που ξεχείλιζεν, ούράνιος 'στην καρδιά μου.

* *

Κι' όταν άπάνω άπ' τών βουνών τής κορυφής θωρούσα
τήν έκκλησιά σου τή χιονάτη
κάτω 'στους ήσυχους γιαλούς, μοι δάκρυζε τό μάτι
και σάν έμπρός εις τ' άνοικτά ούράνια λαχταρούσα.

* *

Μέ είδες ξένοιαστο παιδι νά παιζω δλόγυρά σου
'στό άγιο σου άκροθαλάσσι
'στά μυροβόλα καθαρά νά λούζωμαι νερά σου
χαρούμενος, γιατί καύμους δέν είχα δοκιμάσει.

* *

Τώρα μέ βλέπεις μέ βαρεία και λυπημένα στήθια
άχνό τό μάτι νά ύψώνω
'στην άσημένια εικόνα σου, νά σοι ζητώ βοήθεια
για κείνην όπου άγαπώ, για κείνη που έχω πόνο,

Δόσε της γειά, δός της ζωῆ θαυματουργή παρθένα
δόσε της δύναμι νά τρέξη
ἐλεύθερη ἴστης λαγκαδιές, στά ὄρη τ' ἀνθισμένα
νά κόψη ἀγριολούλουδα, στεφάνια νά σοῦ πλέξη.

Καί κάθε χρόνο ὅταν ἐδῶ ἡ ἀνοιξη τριγύρω
τά μυροβόλα χεῖλη ἀνοίγει
νᾶρχεται ἐκείνη μὲ χαρά κι' εὐλάβεια νά σμίγη
εὐγνωμοσύνης ἄρωμα, στῶν λαγκαδιῶν τό μύρο.

Σημ. Εἰς τὴν Χρυσοπηγὴν ᾠδήγησεν ὁ ποιητὴς τὴν
πάσχουσαν σύζυγόν του διὰ νά τὴν σώσῃ.

Οι βράχοι τῶν Ἄουρῶν.*

ὦ σεῖς ἐλεύθεροι, ἑπὴρῆφανοι σεῖς βράχοι,
ποῦ σὰς ἐκόλλησαν ἀπ' τοῦ βουνοῦ τῆ ράχη
καὶ σὰς ἐκόλλησαν στὸ ἔρημο ἀκρογιάλι,
σεισμοί, κατακλυσμοί, γιγάντων πάλη.

Καιροῦς καὶ χρόνια δέχεστε τίς τρικυμίες,
δροσολογᾶστε στὰ ζεστὰ τὰ καλοκαίρια
καὶ στῆς γαλήνης τίς κρυφές τῆς ἁρμονίες
ἀκούετε κάτω ἀπὸ τὰ μυριόφωτα τ' ἀστέρια.

Καὶ μὲ τὰ πνεύματα μιλεῖτε τῆς θαλάσσης,
μὲ τῆς στεριᾶς τὰ πνεύματα, ποῦ μὲ τραγούδια
μέσ' στὸν Ἄπριλη πλέκουνε καὶ μὲ λουλούδια
τὸ μαγεμένο φόρεμα τῆς πλάσης.

Φιλιέται ἐπάνω σας ὁ Ἀῶγερινός κι' ἡ ποῦλια,
καὶ σταματοῦν τὰ κοσμογύριστα φτερά των,
ἐρχόμενα ἀπὸ πέρατα περάτων,
πολεμικά, στριγγόφωνα θαλασσοπούλια.

* Τοποθεσία παρὰ τὴν Χρυσοπηγὴν.

Είμεθα απ' ένα χῶμα, μιὰ τρανή μητέρα !
ἀπό τὴν ζύμη ἐπλαστήκαμε τὴν ἴδια·
νάνος ἐγὼ κι' ἐφήμερος μὲ νοῦ στολίδια,
σεῖς γιγαντόσωμοι κι' αἰώνιοι μεσ' στὴ σφαῖρα

..

Εἶν' ἐμπροστά σας ἡ ζωὴ μου μιὰ στιγμή·
καὶ τῶν αἰώνων ἐνῶ ἄβλαβη ἢ ἀντάρα
παίζει σιγὰ στ' ἀθάνατό σας τὸ κορμί
περνῶ σὰν ὄνειρο μ' ἀθανασίας λαχτᾶρα.

Μεσημεριάτικη ώρα
δρνια σαρκοβόρα
κρώζουν, κυνηγούνται
καί φτεροκτυπιούνται.

Γύρω στ' ακρογιάλι
μυστική σιγή,
μόν' τὸ κύμα ἀγάλι
παίζει, πλαταγεῖ.

Μέσα στὸ λιοπύρι
μιὰ γυναῖκα ἐφάνη
κι' ἔξω ἀπὸ τὸ γεφύρι
μ' ἔν ἀγόρι φθάνει.

Κι' ὁ μικρὸς λαλεῖ
— «μάννα μου, τί δρόμος!
ἔχομε πολὺ
νὰ πᾶμε ἀκόμη;
τί κακοτοπιά!»

— «Ἦρθαμε πιὰ
κάτσε ξεκουράσου,
βλέπεις ἐμπροστά σου
τὸ γκρεμνὸ ποῦ σοῦ εἶπα:
μέσ' ἴστην κάθε τρύπα
μέσα ἴστὰ χαράκια
καί περιστεράκια»

Τ' ἀγόρι κτυπᾷ τὰ χέρια:
— «νά τὰ περιστέρια!
κὺττα! τί φευγάλα!
πήγανε μακρυά».

Κ' εἶπεν ἡ μητριὰ :

— «εἶνε τὰ μεγάλα.
τῶχομε τρομάξει.
μένουν τὰ μικρά».

— «Μάννα τί χαρά!
καί θενά τὰ πιάσω ;
— «Δέν σοῦ τῶχω τάξει ;
στ' ἀκρόχειλ' ἅμα φθάσης
καί σκύψης θά τὰ πιάσης».

Ἄλλ' ὅταν ἔφθασαν ἰστοῦ βράχου τὴν κορφή
τ' ἀγόρι ἐτρόμαξε καί θέλει νά στραφῆ,
καί χάμω ἀπλώνεται· τὰ μάτια του σκεπάζει.
— «τί κάνεις ; τοῦ φωνάζει».

— «Ζαλιζομαι καί νά κυττάξω».
— «σῆκω κι' ἐγὼ θά σέ βαστάξω».
σηκώνει τὸ κεφάλι
μὰ ξαναπέφτει πάλι.

— «Ἄκοῦς τὸ θλιβερό κρωγμό ;»
μ' ἀπαίσιον ὑπαινιγμό
ἢ λάμια τοῦ ἀπαντᾷ
— «Κᾶπου ἐδῶ κοντὰ
ψοφίμι θά μυρίζωνται
καί κρώζουν, δαιμονίζονται».

- «Ἄκοῦς σὰν μυρολόι
μεσ' ἴστο γκρεμνὸ βαθειά ;»
— «Κῶμα βογκᾷ καὶ τρώει
τοῦ βράχου τὴν καρδιά».

- «Ὅλα φρικτὰ ἴδω πέρα
νὰ φύγωμε, νὰ φύγω !
— «θὰ φύγωμε σὲ ἴλιγο».
— «ἄχ, ναί, καλὴ μητέρα !»
— «καὶ λησμονεῖς λοιπὸν
γιὰ ποιὸν ἤλθεσ σκοπὸν ;

Ἡ τόση σου λαχτάρα
ποῦ πῆγε ; — Τί κατάρρα !
κι' εἶπα κ' ἐγὼ νὰ κάμω
γιὰ σένα τόσο κόπο
κι' ἐφθάσαμε ἴστον τόπο
γιὰ νὰ ἔξαπλώσης χάμω :

- Τί ἄντροπὴ καὶ κρίμα !
Ἐνα ἀκόμη βῆμα
κ' εἶμαστε ἴστην ἄκρη».
κ' εἶπε ὁ γυιὸς μὲ δάκρυα :
— «φέρε με, πίσω ἴστη στεριά !»
Ἄγριψε ἡ μητριὰ :

- «Θὰ πᾶς ἐκεῖ ποῦ θέλω ἴγώ !»
Μὲ κίνημα γοργὸ
στ' ἀγόρι ἀπάνω γέρνει
τὸ πιάνει καὶ τὸ σέρνει.
τ' ἀγόρι σπαρταρᾷ,
φωνάζει γοερά

—«Άχ, μάννα ποῦ με πᾶς ;
ἄφησ' μ' ἂν μ' ἀγαπᾶς !
μὲ σφίγγεις, ποῦ με πνίγεις !»

—«Δὲν θενά μοῦ ξεφύγης»
—«Εἶν' ἄγρια ἡ φωνή σου,
τί σοῦκανα ; σπλαχνίσου !»

—«Σὰν μάννα σου θενά φροντίσω
σὲ κλίνη δροσερὴ νὰ σὲ κοιμήσω»

* * *

Ἵστά λόγια αὐτὰ τ' ἀγόρι ἀνατριχιάζει,
παλεύει, λαχανιάζει.
μὲ νύχια, δόντια προσπαθεῖ
ἀπ' τὴν ὀχιά νὰ λυτρωθῆ.

Τὶ πάλεμα κι' ἀγῶνας κι' ἀγκομαχητό
σ' ἐκεῖνο τὸ ὕψος τὸ φρικτό !
μὲ τὸν ἐχθρό της ἡ ζωὴ παλεύει
ἀπελπιστικά,
κι' ὁ ἐχθρὸς νικά.
Ἡ μητριὰ θριαμβεύει,
Ἵστά πόδια της σωριάζει
τὸ θῦμά της π' οὐρλιάζει.
Μὲ γέλοια ἐκράυγασε φρικιαστικά :

—«Τὰ περιστέρια ἰδέ τα
πέτα μαζὺ τῶν πέτα !»

Στὴν ἄβυσσο τὸ θῦμα της γκρεμνίζει.
ἀλλ' ἄξαφνα μὲ τρόμο, φρίκη, ξεφωνίζει.

Ἀπάνω ἀπὸ τὴν ἄβυσσο κι' αὐτὴ κρεμιέται
γιατὶ ἀπ' τὸ φόρεμά της ὁ μικρὸς κρατιέται.
Μὲ δύναμι, ποὺ δίνει ὁ φόβος τοῦ θανάτου
σέρνει τὴ φόνισσά του
μαζὺ 'στὸ κύμα κάτω.
Ἀντήχησε κραυγὴ διπλῆ:
Τὸ κύμ' ἀφρίζει καὶ παφλάζει:
Μ' ὄργην ἀνοίγεται καὶ κλεῖ:
Δυὸ σώματα σκεπάζει

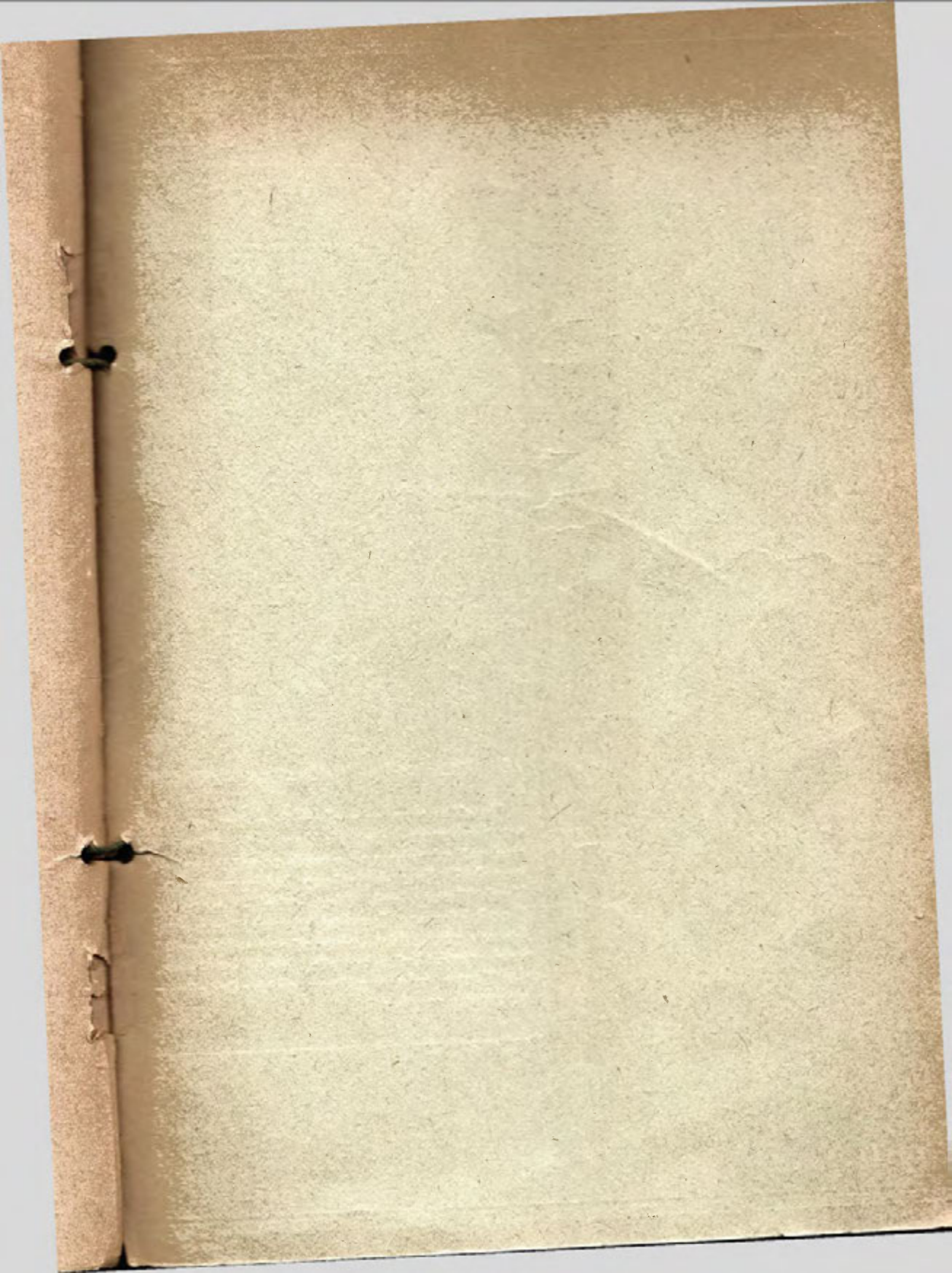

Κάτω στ' ἀκρογιάλι
νεκρικὴ σιγὴ.
Μόν' τὸ κύμα ἀγάλι
παίζει πλαταγεῖ.

Χρυσόπηγὴ
Ἀύγουστος 1991.

ΑΔΧ. Δερκέσης

P 32

№ 2876

fox 5000

Ἡ «Χρυσόπηγή» εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μαγευτικώτερα ἀκρογιάλια τῆς Σίφνου, πού μὲ τὰ γύρω γραφικὰ τοπεῖα τῆς ἀποτελεῖ ἓνα μοναδικὸ κόσμημα τῶν Κυκλάδων. Στὴ θέσι αὐτὴ ὁ ποιητὴς Προβελέγγιος ἔγραψε τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του. Δὲν μποροῦσε νὰ εὑρεθῆ πεῖο κατάλληλο τοπεῖο, πού νὰ ἐναρμονίζεται τόσο τέλεια στὴν εὐαίσθητη ποιητικὴ ψυχὴ του.